

§ 93

Dnr KS 2022/00917-6.5.2

Beslut - Svar på motion från (M) om att starta Järnvägsscollege i Västerås

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen avslås.

Reservation

Eleonore Lundkvist (M), Anna Nordin (M) och Johan Henriksson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för Eleonore Lundkvists (M) förslag enligt följande:

"Denna motion handlar om Västerås som lämplig plats för ett framtida järnvägsscollege. Trafikverket utreder frågan och Mälardalsrådet har uttalat att de vill att det ska etableras i Mälardalen. Motionens intention är att Västerås ska räcka upp handen meddela om det blir aktuellt att etablera ett järnvägskluster så är Västerås en lämplig plats. Det handlar inte om att Västerås ska driva eller själva starta verksamheten. Frågan är redan på agendan och där man söker lämplig plats för etablering.

Detta står att läsa på Trafikverkets hemsida ” Järnvägsscollege är ett gemensamt ansvar och ambition mellan Trafikverket och övriga parter i järnvägsbranschen och kommer starta som ett fyraårigt pilotprojekt. Järnvägsscolleges styrgrupp består av representanter från Trafikverket, Trafikverksskolan och Järnvägsbranschens samverkansforum, Föreningen Sveriges Järnvägsentreprenörer, Tågföretagen, Swedtrain, svensk kollektivtrafik och Byggföretagen.”

Erik Johansson (SD) och Caroline Frisk (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för Erik Johanssons (SD) förslag.

Ärendebeskrivning

Anna Hård af Segerstad (M) och Elisabeth Unell (M) har i en motion med rubriken Motion från (M) om att starta järnvägsscollege i Västerås föreslagit att Västerås stad ska verka för att ett järnvägsscollege etableras i Västerås.

Kommunfullmäktige har den 16 juni 2022, § 255 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har inkommit med remissvar.

Västeråsmajoriteten ser positivt på att skapa goda förutsättningar för staden att växa och att tillgodose järnvägsbranschens såväl som andra branschers behov av kompetens. Dock finns det avsevärda svårigheter att göra det inom ramen för ett järnvägsscollege.

Under perioden 2014-2019 fanns det en riksrekryterande tågteknikutbildning på Wijkmanska gymnasiet. Erfarenheterna från den tiden pekar på ett antal svårigheter för att bedriva denna typ av utbildning med god kvalitet och med en ekonomi i balans, däribland på grund av lågt söktryck till utbildningen och brist på kompetent personal.

Att satsa på en utbildning som historiskt sett har visat sig vara mycket svår att få ekonomi i är enligt Västeråsmajoriteten inte att använda våra gemensamma resurser på ett effektivt sätt. Det finns dock skäl att kunna fortsätta utbilda inom yrkeshögskolan, vilket görs inom Västerås Yrkeshögskola.

Västeråsmajoriteten har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen avslås.

Yrkanden

Eleonore Lundkvist (M) och Erik Johansson (SD) yrkar bifall till motionen.

Madjid Ibrahim Ibrahim (S) yrkar avslag till motionen i enlighet med Västeråsmajoritetens förslag.

Proposition

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut, dels bifall till motionen från Eleonore Lundkvist (M) och Erik Johansson (SD), dels avslag till motionen från Madjid Ibrahim Ibrahim (S).

Ordföranden föreslår en propositionsordning där de två förslagen ställs mot varandra. Kommunstyrelsen godkänner föreslagen propositionsordning varvid den genomförs. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar att avslå motionen i enlighet med Västeråsmajoritetens förslag.

Kopia till

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Svar på Motion från (M) om att starta järnvägsscollege i Västerås

Förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen avslås.

Ärendebeskrivning

Anna Hård af Segerstad (M) och Elisabeth Unell (M) har i en motion med rubriken *Motion från (M) om att starta järnvägsscollege i Västerås* föreslagit att Västerås stad ska verka för att ett järnvägsscollege etableras i Västerås.

Kommunfullmäktige har den 16 juni 2022, § 255 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har inkommit med remissvar.

Västerås majoriteten ser positivt på att skapa goda förutsättningar för staden att växa och att tillgodose järnvägsbranschens såväl som andra branschers behov av kompetens. Dock finns det avsevärda svårigheter att göra det inom ramen för ett järnvägsscollege.

Under perioden 2014-2019 fanns det en riksrekryterande tågteknikutbildning på Wijkmanska gymnasiet. Erfarenheterna från den tiden pekar på ett antal svårigheter för att bedriva denna typ av utbildning med god kvalitet och med en ekonomi i balans, däribland på grund av lågt söktryck till utbildningen och brist på kompetent personal.

Att satsa på en utbildning som historiskt sett har visat sig vara mycket svår att få ekonomi i är enligt Västerås majoriteten inte att använda våra gemensamma resurser på ett effektivt sätt. Det finns dock skäl att kunna fortsätta utbilda inom yrkeshögskolan, vilket görs inom Västerås Yrkeshögskola.

Kommunstyrelsen
Anna-Maarit Tirkkonen
Epost: anna-maarit.tirkkonen@vasteras.se

Kopia till
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Underlag för beslut om Motion från (M) om att starta Järnvägsscollege i Västerås

Ärendebeskrivning

Anna Hård af Segerstad (M) och Elisabeth Unell (M) har i en motion med rubriken Motion från (M) om att starta Järnvägsscollege i Västerås föreslagit att Västerås stad ska verka för att järnvägsscollege etableras i Västerås.

Kommunfullmäktige har den 16 juni 2022, § 255 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har inkommit med remissvar.

Faktaunderlag

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har inkommit med i huvudsak följande synpunkter:

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ser positivt på att skapa goda förutsättningar för staden att växa, och att tillgodose järnvägsbranschens såväl som andra branschers behov av kompetens. Dock finns det avsevärda svårigheter att göra det genom att skapa ett järnvägsscollege på framför allt gymnasial och men även på yrkeshögskolemässig nivå.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden anser att det är svårt att se att det går att bedriva en utbildning inom järnvägsområdet på gymnasial nivå. Det finns dock skäl att kunna fortsätta utbilda inom yrkeshögskolan, vilket görs inom Västerås yrkeshögskola. Men de utbildningar som bedrivs där måste sökas om vartannat eller vart tredje år, utifrån hur behovet i branschen ser ut.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslut i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

Att skapa ett järnvägsscollege kommer att innebära ekonomiska effekter. Frågan behöver utredas vidare för att ta reda på kostnader för ett fjärde gymnasieår.

Hållbar utveckling

Västerås stads arbete för hållbar utveckling utgår ifrån program för social hållbarhet och ekologiska programmet. Dessa är Västerås stads sätt att nå målen i Agenda 2030.

Helene Öhrling
Stadsdirektör

Christin Tjärnheden
Direktör strategisk
samhällsutveckling

§ 225

Dnr UAN 2022/00539-1.7.1

Yttrande till kommunstyrelsen över remiss - Motion från (M) om att starta Järnvägsscollege i Västerås

Beslut

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden antar barn- och utbildningsförvaltningens yttrande, daterat 2022-08-03, som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har fått en remiss om en motion från Anna Hård af Segerstad (M) och Elisabeth Unell (M) om att Västerås stad verkar för att järnvägsscollege etableras i Västerås. Yttrandet från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 30 november 2022.

Barn- och utbildningsförvaltningen har i tjänsteutlåtande lämnat följande förslag till beslut:

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden antar barn- och utbildningsförvaltningens yttrande, daterat 2022-08-03, som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Tomas Salzmänn (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Proposition

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut, förvaltningens förslag till beslut med bifall från Tomas Salzmänn (M), och att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutar enligt det.

Kopia till

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Barn- och utbildningsförvaltningen
Andreas Hultin
Epost: andreas.hultin@vasteras.se

Kommunstyrelsen

Yttrande till kommunstyrelsen över remiss- Motion från (M) om att starta Järnvägsscollege i Västerås

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ser positivt på att skapa goda förutsättningar för staden att växa, och att tillgodose järnvägsbranschens såväl som andra branschers behov av kompetens. Dock finns det avsevärda svårigheter att göra det genom att skapa ett järnvägsscollege på framför allt gymnasial och men även på yrkeshögskolemässig nivå, varför nämndens ställningstagande blir att avstyrka motionen.

Bakgrund

Västerås stad har erfarenhet av att driva utbildningar inom järnvägsområdet, såväl inom såväl inom ramen för gymnasieskolan som inom det som idag är Västerås Yrkeshögskola.

Gymnasieskolan

Under perioden 2014 – 2019 fanns det en riksrekryterande tågteknikutbildning på Wijkmanska gymnasiet. Erfarenheterna från den tiden pekar på ett antal svårigheter för att bedriva utbildningen med god kvalitet och med en ekonomi i balans:

1. Attraktionskraften i utbildningen hos eleverna – det har under tidsperioden aldrig varit ett fullt söktryck till utbildningen. Det har varit svårt att rekrytera elever till utbildningen, trots att man har kunnat peka på ett direkt behov i branschen och att man får ett ofta välbetalt jobb direkt efter genomförd utbildning.

Antagningsår	Antal antagna elever
2014	18
2015	10
2016	5
2017	Stoppad antagning

Tabell 1. Antalet antagna elever till tågteknikprogrammet på Wijkmanska gymnasiet 2014 – 2016.

2. Ekonomi i balans – eftersom det är en mycket kostsam utbildning utifrån de tekniska kraven så medförde det avsevärda investeringar i utrustning. Dessa investeringar måste kunna täckas utifrån den

ersättning som ges till programmet. Det har aldrig varit möjligt att genomföra historiskt.

Programmet har gått med underskott enligt följande tabell:

År	Totalt antal elever (alla årskurser)	Underskott / elev	Totalt Underskott för programmet
2014	24 elever	<i>Ingen redovisning per program</i>	<i>Ingen redovisning per program</i>
2015	36,8 elever	<i>Ingen redovisning per program</i>	<i>Ingen redovisning per program</i>
2016	34,3 elever		- 1924 tkr
2017	22,3 elever	- 67 tkr	-1933 tkr
2018	9 elever	- 264 tkr	-2448 tkr
2019	2,0 elever	- 1028 tkr	-2058 tkr

Tabell 2. Underskott för tågteknikprogrammet 2014 – 2019

3. Kompetens hos undervisande personal
Eftersom det redan i nuläget är svårt att få tag i arbetskraft i branschen är det ytterligare en komplikation att rekrytera personal som har kompetens inom såväl valt yrkesområde som pedagogisk kompetens.
4. Gymnasieskolans omformning
Gymnasieskolan genomgår en omorganisation idag inom ramen för att vi ska skapa attraktiva utbildningar med en ekonomi i balans. Att inom ramen för det satsa på en utbildning som historiskt sett har visat sig vara mycket svår att få ekonomi i är enligt utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden inte att använda resurserna på effektivt sätt.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden fattade därför ett beslut den 29 mars 2017 (UAN 2017/00312-6.5.2) om att

1. avbryta antagningen till tågteknikutbildningen inför hösten 2017,
2. att utreda möjligheten till att utveckla en attraktiv tågutbildning på gymnasienivå med utgångspunkt i branschsamverkan samt:
  - a. att i utredningen ta avstamp i den gymnasiala utbildningen men se till helheten och titta på samverkansmöjligheter med de andra skolformerna som levererar tågutbildning.
  - b. att se över möjligheterna med Tillberga-lokalen med utrustning kring om detta kan fortsätta utvecklas med övriga utbildningsutförare.
  - c. att undersöka möjligheten till regionalt samarbete med bl.a. Eskilstuna.

3. En första återrapportering av uppdraget till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ska ske i augusti 2017.

Ärendet återrapporterades och ett beslut togs av nämnden (UAN 2017/01122-6.5.2) om att tågutbildning på gymnasial nivå skulle ske som en profil där elever på tillämpbara yrkesprogram skulle kunna välja detta som en inriktning till årskurs 3.

Under hösten 2017 och 2018 gjordes ett utredningsarbete inom förvaltningen för att se hur man kunde lägga upp en sådan utbildning för att behålla kompetens samt utrustning som krävdes med en ekonomi i balans. I samverkan med branschen konstaterades snabbt att det var svårt att med en ekonomi i balans tillgodose branschens efterfrågan av kompetens, utifrån ett tänkt upplägg med att elever från olika skolor skulle läsa en gemensam inriktning på en tredje lokal. Dock ledde dessa kontakter med branschen vidare till att nämnden i december 2018 fattade beslut om att utveckla utbildningarna på Wijkmanska gymnasiet (UAN 2018/02249- 1.5.2). Detta uppdrag avslutades under våren 2020, och strax därefter fattades beslutet om att avveckla Wijkmanska gymnasiet som skolenhet.

Yrkeshögskolan

Det finns en utbildning idag som är riktad mot tågbranschen, och det är utbildningen systemtekniker spårfordon. Men även här är det svårt att attrahera sökande, och att få de sökande att stanna kvar hela utbildningen. Detta jobbas med kontinuerligt för att ge studenterna goda förutsättningar för att stanna kvar på utbildningen, till exempel genom att man erbjuder en preparandkurs i matematik innan utbildningen startar, att man omformar utbildningen så att det ska bli ett tydligare flöde genom utbildningen och genom samverkan med företag så att de verkligen tar emot elever på LIA (Lärande i Arbete som sker inom alla yrkeshögskoleutbildningar).

Västerås har ytterligare en riksrekryterande gymnasieutbildning där eleverna får kompetens som är attraktivt för tågbranschen och det är flygteknikutbildningen på Edströmska gymnasiet. Eleverna där lär sig mycket av arbetssätt som används såväl inom flyg- som järnvägsbranschen och det finns ett flertal exempel på att de som arbetat inom tågbranschen har gått en flygteknikutbildning på gymnasiet, och sedan antingen gått direkt till arbete eller vidare till en utbildning, till exempel inom yrkeshögskolan.

Sammanfattning

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden avstyrker från motionen eftersom det är svårt att se att det går att bedriva en utbildning inom järnvägsområdet på gymnasial nivå. Det finns dock skäl att kunna fortsätta utbilda inom yrkeshögskolan, vilket görs inom Västerås Yrkeshögskola. Men de utbildningar som bedrivs där måste sökas om vart annat eller vart tredje år, utifrån hur behovet i branschen ser ut.

Starta Järnvägscollege i Västerås

Västerås är en industri- och teknikstad. Det finns stora brister i kompetensförsörjningen för samhällsbyggare i Sverige, inte minst i den växande Stockholm-Mälardalsregionen. 8 av 10 resor i Sverige börjar eller slutar i regionen. Järnväg är en väsentlig del av persontransporter och antalet utbildningar i landet är få.

Det råder kompetensbrist i järnvägsbranschen och innan 2033 kommer många av dagens arbetskraft att gå i pension samtidigt som det finns stora behov av att järnvägar rustat upp och byggs ut (nationell infrastrukturplan).

I Västerås finns flera företag i tågbranschen och här finns också Järnvägsklustret. Trafikverket utreder bildande av "järnvägscollege" och Mälardalsrådet har aviserat att de vill att det ska finnas i Mälardalen.

Ett järnvägscollege skulle säkerställa kompetensförsörjning på regional nivå med kvalificerade utbildningar på gymnasial och eftergymnasial nivå (YH-utbildning) som utvecklas i takt med industrins behov och önskemål. Genom samarbeten mellan kommun, utbildningsanordnare och arbetsliv kan vi stärka järnvägsindustrins fortsatta utveckling i Västerås och regionen.

Detta sammantaget gör Västerås till en utmärkt placering för ett järnvägscollege.

Med anledning av ovanstående yrkar vi

Att Västerås stad verkar för att järnvägscollege etableras i Västerås.

Anna Hård af Segerstad (M)

Elisabeth Unell (M)